

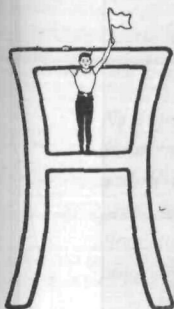
LADISLAV OGOREK:

Josip Stritar.

Ob osemdesetletnici njegovega rojstva.

Rasti, sinek; dober, blag ostani,
materi veselje in očetu;
ti ljubezen domovini hrani,
če si tudi rojen v tujem svetu!

Josip Stritar: Otroku.

spang se imenuje kraj pri Dunaju, kjer je v tihem svojem zavetju praznoval dne 6. marca t. l. osemdesetletnico svojega rojstva odlični znanec in prijatelj slovenske mladine, eden naših prvih in najslavnejših mož — Josip Stritar!

Znanec in prijatelj slovenske mladine? Da! Saj ni med nami nikogar, ki bi ne poznal njegovega imena! Mesto in vas, kmet in gospod, šola, koč, hiša in grad ga pozna! S svojimi deli si je ugledil pot v slehrno slovensko srce. S posebno skrbnostjo in nežnostjo se je približal slovenski mladini ter jo objel z vso gorkoto in iskrenostjo svoje ljubezni!

„Pod lipo“, „Jagode“, „Zimski večeri“, „Lešniki“, — to so vidni in neminljivi spomeniki te skrbnosti, nežnosti in ljubezni! Stritar živi in bo živel tudi še potem, ko umrje telesno — v svojih delih bo živel, živel bo v duši bodočih slovenskih rodov še do konca dni! Tako je življenje pesnika - umetnika Josipa Stritarja!

Ko je bil l. 1902. odlikovan s Franc-Jožefovim redom, je pisal o Stritarju tudi „Zvonček“ (III. letnik, str. 22—23). Danes nam ni treba ponavljati tistega, kar smo takrat povedali o njem. Danes govori v našem listu takorekoč Stritar sam! Namenoma smo odbrali iz obilice njegovih spisov le majhen del vezanih besed, da spoznamo iz njih čuvstvovanje in mišljenje, dušo in srce tega izrednega slovenskega moža, ki si je še v tej visoki starosti ohranil v zdravem telesu zdravo dušo!

Kaj je bistvo, jedro, glavna poteza njegovih spisov? Stritar sam govori: „Rodoljubje, globoko v otroškem srcu že ukoreninjena ljubezen do domovine v zvezi in soglasju z ljubeznijo do vsega človeštva govori vsakemu, ki ima srce in razum, jasno in krepko iz teh spisov v vezani in nevezani besedi, usmiljenje govori iz njih in sočutje z vsem, kar trpi na svetu.“

Sam, kar ima, Sloven si je priboril,
ni stal pričakujoč pomoči tuje;
tako je prav! Samo, kar sam si storil,
zares se tvoje delo imenuje.
Pogum! Sam sebi zvest Slovenec bodi,
in stal ne bodeš zadnji med naródi!

Josip Stritar: Pokonci glave!

Oj, skloni kvišku spet se, draga mati,
Sloveníja, oči povzdigni solzne svoje;
glej, mir in sprava zopet je med brati,
nesreča združila je sine tvoje;
ne le za zdaj! Gorje njegoví duši,
kedor med brati mir nam zopet ruši!

Josip Stritar: Pokonci glave!

In kakšen smoter je imelo njegovo delo? Zopet odgovarja Stritar sam: „Ne v neveselo preteklost nazaj, naprej v lepšo bodočnost sem kazal vedno rojakom svojim! Idealista sem se imenoval in se imenujem odločno in ponosno; geslo moje je bilo vedno: Sursum corda — srca kvišku!“

Tako se glasi beseda moža, ki je vse svoje življenje posvetil z delom blaginji slovenskega naroda! Stritar nam je vzor neumorne deloljubnosti, neizčrpne domovinske ljubezni, moškega značaja ter plemenitega srca!

Naj zaključimo te skromne vrstice, čestitajoč Josipu Stritarju v imenu hvaležnovdane slovenske mladine ob osemdesetletnici njegovega rojstva, z veličastno njegovo pesmijo:

Mladini.

*Na tujem, zgodaj ločen že od doma,
živim med glasnim hrupom tihe dni;
a duh mi brez miru po svetu roma,
pretekle in sedanje zre stvari;
človeštva gleda trudapolna pota,
povsod trpljenje, siromaštvo, zmota!*

*Golobu trudnemu enak pokoja,
tolažbe žejen vrača se domu;
a lice tvoje, domovina moja,
tolažbe mu ne daje in miru.
Dežela lepa, ljudstvo krepko, zdravo.
A kdo mu kaže pot do sreče pravo?*

*O, naj molčim, kaj srce tu mi čuti,
da huje ne razvnamem starih ran;
obup zagrinja v temne me peruti:
kedaj zasiže nam rešenja dan!
V tej žalosti me glas tolažit hodi,
sladak, dobrikov glas: Ti miren bodi!*